

СТАНОВИЩЕ

на

доц. д-р Зорница Петрова

(преподавател по клавирен съпровод и пиано

в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“

в Катедра „Пиано и акордеон“ към Факултет „Музикална Педагогика“)

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

на

Даниела Янева

По професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“

По научна специалност „Музикознание и музикално изкуство“

Във Вокален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“,

Катедра „Музикално- сценично изкуство“

на тема:

СПЕЦИФИКА В РАБОТАТА НА КОРЕПЕТИТОРА В БАЛЕТНИЯ ЕКЗЕРСИС В НАЧАЛНИЯ ЕТАП НА ОБУЧЕНИЕ

От творческата справка на Даниела Янева става ясно, че тя трайно свързва своето професионално израстване с музикално-сценичните форми. Дългогодишен корепетитор е в Националното училище за танцови изкуства, а от 2018 г. е щатен преподавател в Катедра „Музикално-сценични изкуства“ при НМА „Проф. Панчо Владигеров“. Заедно с това работи в специалност „Балетна педагогика“ в същото висше училище. Опитен акомпанятор на оперни певци и хорови формации.

Впечатляващ е списъка с професионални отличия, както и този, свързан с множество концертни изяви с различна по стил и жанрова принадлежност музика. Неслучайно творческият активитет на Даниела

Янева се увенчава с почетни признания и награди - български и задгранични.

Научните публикации на докторантката са свързани с област в българското музикално - теоретично дело, което се характеризира с всеобща оскъдна научна информация, що се отнася до нашата страна. Тази област е яркоспецифичната балетна корепетиция и свързаният с нея акомпанимент на класически екзерсис, които продължават да изглеждат неизследвани, неклассифицирани в достатъчна степен у нас. Ето защо, подобен теоретичен труд се налага априорно със своето полезно действие и висока степен на дисертабилност.

Дисертацията съдържа Увод, три глави и Заключение, Библиография от 61 заглавия, Нотна литература от 34 заглавия.

Към труда са поместени и три приложения, които съдържат ценен музикален материал с висока практическа приложимост.

В **Увода** е набелязана **ясната цел** на дисертационния труд, а именно да се определят базисните методологични подходи на танцовия акомпанимент в началната фаза на обучение. Като изхожда от това, Даниела Янева определя **необходимите методи** на изследването: от анализ на специфичните музикални структури, подпомагащи двигателните елементи на класическия екзерсис, през тяхното метрично, ритмично и фактурно вариране, до изграждане на цялостен клавирен акомпанимент, съобразен със степента на развитие и напредналост на учащите се балетисти.

Първа глава на дисертационния труд проследява историческата връзка между танцовото обучение и прилежащата необходимост от музикален, а в частност клавирен съпровод към него. Развитие на танцовата култура от древността до съвременното е представена

изключително систематизирано, с ясен поглед в различните ракурси на балетното изкуство: етични, естетически, социално-психологически, двигателни и др. Ясно е посочена историческата връзка между овладяването на различните танци и музиката, която ги съпровожда, заедно с нейните характерни жанрови белези и инструментариум.

В тази глава е отделено сериозно внимание на първия документален източник на сведения за танцовия акомпанимент, а именно „Граматика на танцовото изкуство“ от Ф. Цорн. Даниела Янева се спира на същностното значение на това нотно пособие, запаметило цигулкови и клавирни музикални илюстрации на балетен съпровод. „Въпреки че балетният екзерсис днес е много усложнен - отбелязва докторантката - поради което и музикалният съпровод вече има нови измерения, това приложение е един много качествен ориентир за подходящите музикални фрагменти в началните години на обучение, тъй като е създаден от педагог-концертмайстор. То е и един от първите печатни образци на клавирен сборник, нарочно предназначен за съпровод на балетен урок“.

Тук намира място и пространна статия за големия хореограф и педагог Николай Легат. Авторката на труда го определя като „еднакво надарен като музикант и като балетен педагог“, който „с течение на годините и натрупването на опит установява принципите и „законите“ на акомпанирането на балетен клас“. Теоретичната литература, свързана с балетния екзерсис е систематизирана в няколко групи: методични книги с обяснителни бележки за пианиста, книги, създадени от балетни корепетитори, сборници, предназначени за балетен урок. Трябва да се подчертаят задълбочените познания на докторантката по отношение еволюционните процеси в балетното изкуство, педагогика и корепетиционна практика.

Втора глава на дисертационния труд визира проблемите на балетната корепетиция в гимназиалния курс на специализираните училища. Докторантката прави исторически обзор на професионалното образование по балет в нашата страна. Началото е поставено с Първата професионална балетна школа в България , създадена от Анастас Петров на 1 септември 1927 г. Отделено е специално внимание на поколенията балетни корепетитори, трайно свързали професионалното си развитие с НУТИ.

Правдиво е представена идеята за необходимостта от въвеждане на предварително подготвително обучение на начинаещите балетни корепетитори. Даниела Янева подробно описва «взаимоспомагателната» система, чрез която колегията разпространява професионалното знание. Видно е , че подобна система замества научна теория, която следва да обобщи многолетните търсения на балетните педагози и техните пианисти. «Необходимостта от системно методическо ръководство за балетни корепетитори става все по-належаща» - споделя докторантката. Именно в тази посока тя вижда практическата полза на своето изследване.

Даниела Янева подчертава важната естетическа и възпитателна роля на клавирния съпровод, съпътстващ всеки екзерсис : качествата и въздействието на музиката, художественото ниво на интерпретацията. С ясна мисъл за всичко това, авторката въвежда основни понятия, които са ключови за различните движения – информация, която е априорно задължителна за всеки балетен корепетитор. Заедно с това се набелязват принципите и структурата на балетния урок.

Съществен момент е пространното обяснение относно квадратната структура на хореографската фраза. То е от значение за пианиста-корепетитор , който носи основната отговорност да намери правилната музикална характеристика за всеки хореографски рисунок.

Трета глава от дисертацията визира „Музиката в балетния урок“. Тук докторантката се спира на необходимите критерии в подбора на озвучаващите музикални откъси, като същевременно прилага примери , подходящи за различните части на екзерсиса. Всяка подглава е посветена на различен двигателен елемент и прилежащата към него музикално-метрична схема. Обясненията са ясни, красноречиви и задължително подкрепени с клавирни примери. Даниела използва богат набор от музикални откъси. Едни са извлечени от творби за пиано, други – от специализирани руски приложения и христоматии, а трети са лични предложения от собствената корепетиционна практика. «Въз основа на личния си опит – казва докторантката - бих посъветвала младите корепетитори да обърнат поглед към някои оперни произведения, които по принцип се отличават с разнообразие на лиричните образи и богатство на кантилената. Ако внимателно се вгледат в техните клавири, пианистите сами ще видят, че немалко оперни арии, дуети и хорове имат музикални качества, които на практика ги „сродяват“ с танцовото изкуство». И по-нататък: «Единството в музикалното оформление на един урок се постига благодарение на сериозно премисленото и точно намерено съотношение между разнообразието и сходствата на подбраните фрагменти, от подходящото съчетаване на жанрове, стилове, метроритъм, вид акомпанимент и тонален план. В това отношение, както вече казахме, най-добре би било корепетиторът да следва „модела“ на танцовата сюита“. За тази цел са предложени, подробно обяснени и подкрепени с примери три начина :

- чрез подбор и редактиране на авторска музика;
- чрез импровизация;
- чрез импровизационно-редакционен подход.

В същата глава Даниела Янева прави подробен обзор на необходимите качества и умения на балетния корепетитор, заедно с това очертава пътя за тяхното развитие. Тази страна на труда адмирам и искрено ценя като „еманация на предадения опит“, като висока форма на професионална етика и грижа към бъдещето на този толкова комплициран музикантски труд.

В заключение: с пълна убеденост подкрепям дисертационния труд на Даниела Янева. Той носи всички необходими белези на сериозно професионално изследване, което запълва „празна ниша“ в българското музиковедие и заедно с това е отправна точка за нови теоретични натрупвания в същото направление. Направеното е първо по рода си у нас и следва да получи признанието за истински мащабен принос в областта на клавирното изкуство. Ето защо предлагам на уважаемото научно жури да присъди по достойнство образователната и научна степен „ доктор“ на Даниела Янева.

14.май 2022г.

Пловдив

Изготвил становището:

доц. д-р Зорница Петрова